

TÜRI VALLA KOALITSIOONILEPE 2025-2029

Valimisliidu Koduvald Türi ja Eesti Reformierakonna Türi piirkonna esindajad (edaspidi „osapooled“) sõlmivad koalitsioonileppe Türi valla juhtimiseks aastatel 2025-2029.

Oleme valmis kandma Türi vallas valitsemisvastutust ning tegutsema Türi valla inimeste heaolu ja valla vastutustundliku arengu nimel. Meie ühine eesmärk on kujundada Türi vallast veelgi parem paik elamiseks ja töötamiseks.

Lepe põhineb partnerite vastastikusel usaldusel ning koostöösoovil, oluliste otsuste ja kokkulepete tegemisel lähtume omavahelisest konsensusest, järgime head arutelukultuuri ja hoiame poliitilise kultuuri häid tavasid.

Koalitsioonileppes kajastatud eesmärke viime ellu vastavalt valla arengukava ja eelarvestrateegia eelarvelistele võimalustele. Kord aastas teeme kokkuvõtte leppe täitmisest ja ühiste eesmärkide saavutamisest.

Koalitsioonileppe allkirjastavad **valimisliidu Koduvald Türi** liikmed Sulo Särkinen, Aili Avi, Jane Reiljan-Rajasaar, Ülle Välimäe, Riin Kupp, Lea Urb, Kaarel Aluoja, Elari Hiis, Tanel Viljat ja Vitali Gansen ja **Eesti Reformierakonna** Türi piirkonna liikmed Maarja Brause ja Pipi-Liis Siemann.

JUHIME TÜRI VALDA OSKUSLIKULT, MÕISTLIKULT JA KAASAVALT

Juhtimine

- Tagame avalike teenuste kättesaadavuse ja kõrge kvaliteedi, ametnike ja töötajate täiendusõppe, hea halduse tava järgimise ja koostöise suhtluse elanikega.
- Seisame selle eest, et vallaga suhtlemine oleks käepärane ja lihtne. Loome võimaluse taotluste ja aruannete esitamiseks ka veebikeskkonnas.
- Oleme heaks partneriks ettevõtjatele, tagame kiire asjaajamise.
- Kaasame võimalusel avalike ülesannete täitmisesse erasektorit, küsime ettevõtjate arvamusi ja kuulame nende nõuandeid valla tuleviku kavandamisel.
- Kaasame elanikud valla tegemistesse ja arengu planeerimisse. Anname hoogu eakate ühistegevusele ja kaasame väärikad vallaelaniku arengu kavandamisse. Koostöös noortevolikoguga selgitame välja noorte huvid ja vajadused ning aitame nende ideid ellu viia.
- Algatame valla arengu eesmärkide seadmiseks laiapõhjalise arutelu, loome koos uued sihid ning täpsustame olemasolevaid plaane.
- Algatame pilootprojekte, otsime koostöövõimalusi uuenduslike teenuste pakkumiseks, toetame innovatiivseid ideid ning uusi algatusi.
- Jätkame ja arendame koostööd teiste Järvamaa omavalitsustega, et muuta kogu maakond atraktiivsemaks elu- ja ettevõtluskeskkonnaks.

TÜRI VALD ON ARENEV, KAUNIS JA TURVALINE

Elukeskkond, majandus ja turvalisus

- Hoiame Türi vallale iseloomulikku miljööd ja looduskeskkonda. Rohealade ja elurikkuse hoidmisel arvestame elanike ja spetsialistide soovustega, kujundame avalikku ruumi dialoogis kogukonnaga, hoiame tasakaalu looduse ja inimtegevuse vahel.
- Tagame heakorra avalikus ruumis ja korrastame haljastust. Koostame Türi valla tiheasustusalade ja mõisaparkide haljastuskava.

- Ajakohastame ja rajame puhkealasad, mis soodustavad liikumist ja vaba aja veetmist. Aitame aktiivsetel kogukondadel luua ja hooldada kooskäimise ja vaba aja veetmise alasid.
- Rekonstrueerime teid, tänavaid ja tänavavalgustust. Parandame maapiirkondade teehooldust. Viime läbi liikuvusuuringu.
- Otsime võimalusi ühistranspordiühenduse parandamiseks, vastavalt vallaelanike vajadustele.
- Parandame valla ja kogukondade kriisivalmidust ning inimeste turvatunnet. Teeme koostööd Kaitseliidu, Naiskodukaitse, vabatahtlike päästjate ja teiste organisatsioonidega. Aitame kogukondadel luua plaanid hädaolukorras toimetulekuks.
- Taotleme endise Türi päästekomando hoone valla omandisse ja loome sinna kerksuskeskuse.
- Koostöös riigi ja korteriühistutega loome prügimajasid ja varjumiskohti.
- Leiame võimaluse Türi järve veekvaliteedi parandamiseks. Arendame Türi ja Väätsa järvede rekreatsioonialasid.
- Rajame urnimüüri, et pakkuda täiendavat võimalust lähedaste väarikaks mälestamiseks.
- Planeerimisalase tegevuse korraldamisel lähtume elanike huvidest ja vajadustest. Vaatame üle valla üldplaneeringu.
- Hoiame maamaksu kasvu seadusega lubatud miinimumi piires ja säilitame kodualuse maa maksusoodustuse.

Ettevõtlus ja turism

- Oleme ettevõtjatele heaks koostööpartneriks. Soodustame Türi valda uute ettevõtete loomist ja toetame koostöö abil juba tegutsevad ettevõtjaid.
- Ettevõtluse arendamisel teeme koostööd maakondliku arenduskeskusega. Osaleme sihtasutus Järvamaa korraldatud ja ettevõtjatele suunatud ühistegevustes ja jätkame maakondlikul tasemel ühiselt ettevõtjate tunnustamist.
- Taotleme riigilt maad ettevõtluskeskkonna arendamiseks ja loome koostöös erasektoriga ettevõtlusala, mis võimaldab Türi valda investeerida.
- Leiame võimaluse koostootmisjaamade rajamiseks ja teiste keskkonnasõbralike energialahenduste kasutuselevõtmiseks, mis on alternatiiviks tuulikute rajamisele.
- Arendame sihitud mainekujunduse abil Türi valla kuvandit roheline ja külalislahke sihtkohana. Parandame kohalike ürituste tuntust valla infokanalite abil.
- Teeme turismisihtkohtade tutvustamiseks koostööd erasektoriga.
- Loome peatumiskohad autokaravanidele ja haagissuvilatele.

TÜRI VALLA TULEVIKU VÕTMEKS ON PEREDE HEAOLU, NOORED JA HARIDUS

Haridus ja noored

- Seisame kvaliteetse ja kodulähedase hariduse eest. Türi valla kooli- ja lasteaiaavõrk on optimaalne ning ei vaja lähiajal ümberkorraldusi.
- Rajame Oisu alevikku nüüdisaegse kogukonna- ja õppehoone. Planeerime Türi linna nüüdisaegse lasteaiahoone.
- Panustame Kabalas mõisahoone õpi- ja vaba aja veetmise võimaluste parendamisse, Laupal kooliaia ja looduse õpperaja loomisesse, Väätsal mõisapargi hooldamisse. Toetame Türi Ühisgümnaasiumi, Türi, Väätsa ja Kärü Põhikooli õpikeskkonna uuendamist.

- Loomes Türi Ühisgümnaasiumi juurde majutusvõimalused, et soodustada gümnaasiumisse õppima asumist ja pakkuda võimalust spordilaagrite korraldamiseks.
- Loomes koolide juurde jalgrattaparklaid ja hoolduskohti.
- Pakume kvaliteetset ja mitmekülgset huvitegevust ja -haridust, sealhulgas toetame Türi Loomemaja tegevust. Loomes Kabalasse noortetoa.
- Soodustame noortes ja lastes ettevõtliku eluhoiaku kujunemist ja edendame töökasvatust, toetame mini- ja õpilasfirmade loomist. Rajame Türi Põhikooli juurde toidusalu.
- Soodustame valla koolide koostööd Järvamaa Kutsehariduskeskusega ja väärtustame kohalikke kutse- ja üldkeskhariduse omandamise võimalusi.
- Hoiaime koos laste, haridustöötajate ja lapsevanemate vaimset tervist ja tagame igale lapsele tugispetsialistide teenused. Panustame liikumisõpetusse ning toetame tervislikke valikuid.
- Peame oluliseks isamaalist kasvatust.

Pered ja lapsed

- Toetame Türi valla peresid kogu elukaare jooksul.
- Arendame Türi Perepesa teenuseid ja toetame peredele mõeldud tugiteenuste osutamist, sealhulgas vanemaharidust.
- Taastame kodu soetamise toetuse, mis soodustab Türi valda elama asumist, aitab valla elanike arvu säilitada ning vajalike spetsialistide olemasolu tagada.
- Arendame koostöös erasektoriga elamumaa krunte, mis võimaldavad Türi valda kodu rajamist.
- Suurendame sünni- ja ränitsatoetust.
- Arvestame avaliku ruumi planeerimisel perede ja laste vajadustega.
- Ajakohastame ja loome mängu- ja spordiväljakuid, näiteks Särevere mänguväljak, Türi padeliväljak, Türi-Alliku mänguväljak, Kärü ja Väätza randa mängu- või spordiväljak, Väätza saarele tantsuplats.
- Vähendame Türi valla elanikele lasteaia osalustasu alates teisest lapsest poole võrra ja vabastame osalustasust pere kolmanda ja järgnevad lapsed.

Sotsiaalkaitse

- Arendame hoolivat, inimest kuulavat ja arvestavat sotsiaalhoolekandesüsteemi.
- Tagame kvaliteetsete sotsiaalteenuste kättesaadavuse kogu vallas.
- Jätkame valla teeninduspunktides sotsiaaltöötaja vastuvõttude korraldamist.
- Optimeerime ja nüüdisajastame sotsiaaleluruume.
- Teeme koostööd perearstide ja kiirabiga, et tagada abivajaduse varane märkamine.
- Rajame koostöös erasektoriga Türi linna üldhooldekodu.
- Toetame koostöös erasektoriga eakatele ja erivajadusega inimestele intervall- ja hoiuteenuste pakkumist.
- Aitame kaasa arstide ja õdede tööleasumisele Türi vallas, pakkudes neile elamispinna ja abistades neid sisselamisel ja kogukonnas kohanemisel.
- Püüame koostöös teenuseosutajatega parandada eriarstiabi kättesaadavust.

TÜRI VALLAS ON KÕIGIL VÕIMALIK END ARENDADA JA TEOSTADA

Kultuur, sport ja seltsitegevus

- Seisame mitmekesise ja põlvkondasid ühendava kultuuri, spordi- ja seltsitegevuse eest kogu vallas.

- Meie raamatukogud, muuseum, kultuurikeskus ning rahvamajad on ka kogukonnamajad, pakume nendes koolitusi, põnevaid sündmusi ning meeldivaid kohtumisi igas eas vallakodanikele.
- Väärtustame rahvakultuuri hoidjaid, treenereid ja ringijuhte, koori- ja tantsujuhte, toetame vabaihenduste tegevust ja algatusi.
- Kvaliteetse kultuuriteenuse pakkumiseks tagame vahendid kultuurikeskuse tehnilise baasi hooldamiseks ja uuendamiseks, rahvakultuuri arendamine ja professionaalse kultuuri vahendamine on oluline igas valla piirkonnas.
- Aitame aktiivsetel kogukondadel luua ja hooldada kooskäimise ning vaba aja veetmise alasid.
- Korrastame ja ajakohastame valla avalikud infostendid.
- Toetame eakate seltsi- ja huvitegevust. Jätkame väärivate ülikooli korraldamist.
- Toetame Türi Spordiklubide Liidu, Türi Spordikooli ja spordiklubide tegevust.
- Toetame tervisesporti ja arendame sportimisvõimalusi. Hooldame olemasolevaid kultuuri- ja spordirajatisi ning rekonstrueerime koolistaadioneid.
- Valmistame ette Türi uue laululava projekteerimise.
- Loome sportlaste tulemuslikkuse toetamise korra.
- Seame transpordikorralduse eesmärgiks võimaldada koolilastel osaleda treeningutel ja huvihariduses.
- Väärtustame Türi ja Käru kirikute rolli kultuuripärandi kandjatena.

Tööjaotus Türi valla juhtimiseks aastatel 2025–2029

- Vallavolikogu esimees – Eesti Reformierakond
- Vallavolikogu aseesimees – valimisliit Koduvald Türi
- Vallavanem – valimisliit Koduvald Türi

Allakirjutanud:

Sulo Särkinen

Ailki Avi

Jane Reiljan-Rajasaar

Ülle Välimäe

Riin Kupp

Lea Urb

Kaarel Aluoja

Elari Hiis

Tanel Viljat

Vitali Gansen

Pipi-Liis Siemann

Maarja Brause